

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آینه معرفت

(فصلنامه علمی - پژوهشی فلسفه و کلام اسلامی)

سال پانزدهم، شماره ۴۳ / تابستان ۱۳۹۴

صاحب امتیاز:

دانشگاه شهید بهشتی
دانشکده الهیات و ادیان

مدیر مسئول:

دکتر حسن سعیدی

سر دبیر:

دکتر محمدعلی شیخ

مدیر داخلی:

دکتر زکریا بهارنژاد

اعضای هیئت تحریریه به ترتیب الفبا:

دکتر محمد ابراهیمی ورکیانی (استادیار دانشگاه شهید بهشتی)، دکتر سیدعلی اکبر افجه‌ای (استاد دانشگاه علامه طباطبایی)، دکتر رضا اکبریان (استاد دانشگاه تربیت مدرس)، دکتر محسن جوادی (دانشیار دانشگاه قم)، آیت‌الله دکتر سیدحسن سعادت مصطفوی (دانشیار دانشگاه امام صادق)، دکتر حسن سعیدی (دانشیار دانشگاه شهید بهشتی)، دکتر محمدعلی شیخ (استاد دانشگاه شهید بهشتی)، دکتر منوچهر صانعی (استاد دانشگاه شهید بهشتی) دکتر قربان علمی (دانشیار دانشگاه تهران)

همکاران علمی این شماره به ترتیب الفبا:

دکتر زکریا بهارنژاد، دکتر عبدالکریم رشیدیان، دکتر اسماعیل دارابکلایی، دکتر مریم سالم، دکتر میثم سفیدخوش، دکتر مرتضی سمنون، دکتر سید محمد اسماعیل سیدهاشمی، دکتر محمدعلی شیخ، دکتر منوچهر صانعی، دکتر احمد عسگری، دکتر ابوالفضل محمودی، دکتر حسین مقیسه، دکتر ابراهیم نوئی، دکتر حسین واله

مترجم چکیده‌ها:

دکتر محمد رضا عنانی سراب

ویراستار:

فروغ کاظمی

صفحه آرا:

مریم میرزایی

نشانی: تهران، اوین، دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده الهیات و ادیان، دفتر مجله کد پستی: ۱۹۸۳۹۶۹۴۱۱

www.sbu.ac.ir/maaref/ayenehmarefat
E-Mail: ayenehmarefat@sbu.ac.ir

تلفکس: ۲۲۴۳۱۷۸۵ تلفن: ۲۹۹۰۵۶۹۴
چاپ و صحافی: چاپخانه دانشگاه شهید بهشتی

در تاریخ ۹۱/۱۰/۲۵ طی نامه ۲۰۵۱۳۹/۳/۱۸ رتبه علمی پژوهشی فصلنامه آینه معرفت توسط کمیسیون نشریات وزارت علوم و تحقیقات و فناوری تمدید اعتبار شده است.

فصلنامه آینه معرفت در سایت زیر به طور تمام متن قابل بازیابی است:

www.ISC.gov.ir
www.SCJ.sbu.ac.ir

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام
پایگاه نشر دانش (پند)

سال نشر: ۱۳۹۴

توجه: مسئولیت مطالب و نظریات مطرح شده در مقاله‌های این فصلنامه برعهده نویسندگان آن است و چاپ آنها به معنای تأیید آنها نیست.

راهنمای نگارش مقالات

از نویسندگان محترم تقاضا می‌شود از ارسال مقالاتی که مطابق شیوه‌نامه نیست، خودداری فرمایند؛ صرفاً مقالاتی مورد ارزیابی قرار می‌گیرند که مطابق شیوه‌نامه نگاشته شده باشند.

۱. مشخصات نویسنده: نام و نام خانوادگی، مرتبه علمی و سازمان متبوع صاحب اثر (مؤلف / مترجم)، نشانی دقیق پستی و الکترونیکی و تلفن تماس در پایان مقاله آورده شود.
۲. تصمیم‌گیری در مورد چاپ مقاله‌ها توسط هیئت تحریریه و دو داور متخصص صورت می‌پذیرد.
۳. مقاله در نشریه دیگر چاپ نشده یا همزمان برای سایر مجلات ارسال نشده باشد.
۴. مقالات دانشجویان در مقطع تحصیلات تکمیلی در صورتی برای داوری ارسال خواهد شد که نام استاد راهنما نیز ذکر شده باشد.
۵. موضوع مقالات: مقاله‌های ارسالی مرتبط با زمینه‌های تخصصی فلسفه و کلام اسلامی به یکی از سه زبان فارسی، انگلیسی و عربی پذیرفته می‌شود.
۶. اجزای مقاله: عنوان مقاله، چکیده فارسی و انگلیسی، کلید واژه‌ها، مقدمه، متن، نتیجه، ارجاعات توضیحی، منابع؛ مقاله در کادر مشخص شده مجله (راست، چپ و پایین ۴/۵ سانتیمتر و بالا ۶ سانتیمتر) و قلم زر ۱۳، حداکثر ۲۵ صفحه - تنظیم شود.
۷. دریافت مقاله فقط از طریق سامانه پند، سامانه مدیریت نشر به آدرس www.scj.sbu.ac.ir امکان پذیر است.
۸. معادل اصطلاحات و اعلام بلافاصله پس از اصطلاح یا نام در داخل پرانتز آورده شود.
۹. اعلام ناآشنا اعراب گذاری شود.
۱۰. منبع تبدیل سال‌ها از هجری به میلادی یا بالعکس: وستنفلد، فردیناند و ادوارد ماہلر، تقویم تطبیقی هزار و پانصد ساله هجری قمری و میلادی، مقدمه و تجدیدنظر از حکیم‌الدین قریشی، تهران، فرهنگسرای نیاوران، ۱۳۶۰.
۱۱. در پایان مقاله، نخست ارجاعات توضیحی آورده می‌شود که صرفاً شامل توضیحات ضروری است نه ارجاع به منابع.
۱۲. شیوه ارجاع به منابع: به جای ذکر منابع در زیرنویس یا پایان مقاله، در پایان هر نقل قول مستقیم یا غیرمستقیم مراجع مربوط، به این شکل داخل پرانتز قرار داده شود: (نام خانوادگی مؤلف، صفحه). چنانچه بیش از یک اثر از مؤلف ذکر شود، منبع به این شکل ارائه گردد: (نام خانوادگی مؤلف، عنوان مقاله یا کتاب، صفحه).

۱۳ فهرست الفبایی منابع (فارسی و غیر فارسی جدا):

- کتاب:

نام خانوادگی، نام (نویسنده)، عنوان کتاب، شماره جلد، نام مترجم یا مصحح و غیره، محل نشر، نام ناشر، سال نشر.

- مقاله:

الف) چاپ شده در مجموعه یا دایرةالمعارف:

نام خانوادگی، نام (نویسنده)، «عنوان مقاله»، نام مترجم، عنوان مجموعه یا دایرةالمعارف، اهتمام کننده، محل نشر، نام ناشر، سال نشر، صفحه‌ها.

ب) چاپ شده در مجلات:

نام خانوادگی، نام (نویسنده)، «عنوان مقاله»، نام مترجم، نام مجله، دوره یا جلد، شماره (فصل / ماه و سال)، صفحه‌ها.

ج) چاپ شده در روزنامه:

نام خانوادگی، نام (نویسنده)، «عنوان مقاله»، نام مترجم، نام روزنامه، شماره (روز و ماه و سال)، صفحه.

- سند:

نام سازمانی که سند در آنجا نگهداری می‌شود، شماره پرونده، شماره سند.

لطفاً میزان تحصيلات، رتبه و پایه علمی، محل کار دانشگاهی، شماره تلفن منزل و محل کار، تلفن همراه، نشانی، شماره کد یا صندوق پستی و پست الکترونیک خود را در برگه‌ای مجزا همراه مقاله ارسال نمایید.

فهرست مطالب

۷	نسبت نظریه ادراکات اعتباری با معقولات فلسفی، سیدمحمدعلی دیباجی - زینب یوسف زاده
۸	تبیین جایگاه وجودشناختی و معرفت‌شناختی علیت از دیدگاه ارسطو و ابن‌سینا، مریم‌سالم
۹	مقایسه‌ای بین وجود و ماهیت صدرایی با نومن و فنومن کانتی، محمود هدایت‌افزا - شاکر لوائی
۱۰	مبانی تأویل در مکتب ابن‌عربی و نظرگاه علامه طباطبائی، مسعود حاجی ربیع
۱۱	ناپیوستگی جزء لا یتجزی و صغار صلبه از منظر ابطال، نرگس کاظمی‌نیا - علیرضا کهنسال
۱۲	فرضیه‌ای در باب علت «خطاپذیری فهم‌ها از قرآن»، روح‌اله نجفی
۱۳	طرح فلسفه تاریخ برای علم در اندیشه متأخر هوسرل، لیلا سیاوشی
	<i>The Relationship between Conventional Perceptions and Philosophical Intelligibles, 16</i> <i>Sayed Mohammad Ali Dibaji- Zeynab Yousefzadeh</i>
	<i>Ontological and Epistemological Aspects of Causality from Aristotle's and Avicenna's 17</i> <i>Perspectives, Maryam Salem</i>
	<i>A Comparative Study of Molla Sadra's 'Existence' and 'Essence' and Kant's 18</i> <i>'Noumenon' and 'Phenomenon', Mahmood Hedayatafza-Shaker Lavaii</i>
	<i>The Fundamentals of Interpretation in Ibn Arabi's School and Alameh Tabatabai's 19</i> <i>Perspective, Masoud Hajrabi</i>
	<i>Separation of the Theory of 'Indivisible Particle' and 'Atomism' form the 20</i> <i>Perspective of Refutation, Narges Kazeminia- Alireza Kohansal</i>
	<i>Hypothesizing about the Cause of Fallibility in Understanding the Qur'an, 21</i> <i>Roohollah Najafi</i>
	<i>Plan of Philosophy of History for Science in Husserl's Later Thought, 22</i> <i>Leila Siyavoshi</i>

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت
دانشگاه شهید بهشتی، تابستان ۹۴

Research Journal of Islamic Philosophy and
Theology of Shahid Beheshti University
کد مقاله: ۴۱۲۲

نسبت نظریه ادراکات اعتباری با معقولات فلسفی

سیدمحمدعلی دیباجی*
زینب یوسف زاده**

چکیده

نظریه ادراکات اعتباری علامه طباطبائی دیدگاهی است که بدون تردید مرتبط با مباحث کارکردهای ذهن و عقل است، اما مسئله این است که با توجه به شناخت ما به معقولات سه گانه در فلسفه اسلامی (دو نوع معقول فلسفی و یک نوع معقول منطقی)، نظریه ادراکات اعتباری با اینها چه نسبتی می‌تواند داشته باشد، همچنین چه تقریرهایی از نظریه علامه در معاصرت ایشان و پس از او انجام گرفته است.

در این مقاله با بررسی مبانی و علل پیدایش بحث معقولات در فلسفه اسلامی، همچنین تمایز این سه نوع معقول از یکدیگر، در پاسخ به دو سؤال مذکور ضمن بیان دیدگاه‌های معاصر در این باره، این مطلب مورد بحث واقع شده است که ادراک اعتباری از کارکردهای عقل عملی است و به عنوان قسم دیگری از معقول یا به عرصه مباحث فلسفی گذاشته است.

کلیدواژه‌ها: معقولات، عقل نظری، عقل عملی، علامه طباطبائی، ادراکات اعتباری.

dibaji@ut.ac.ir
z_yosefi84@yahoo.com

* عضو هیئت علمی دانشگاه تهران گروه فلسفه دین و فلسفه اسلامی
** دانش آموخته ارشد فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه تهران

تاریخ پذیرش: ۹۴/۶/۳

تاریخ دریافت: ۹۴/۱/۲۲

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت
دانشگاه شهید بهشتی، تابستان ۹۴
کد مقاله: ۵۴۴۶

تبیین جایگاه وجودشناختی و معرفت‌شناختی علیت از دیدگاه ارسطو و ابن‌سینا مریم سالم*

چکیده

در مواجهه با نظام فکری ارسطو و ابن‌سینا که تا حدود زیادی هم‌مشرک هستند و به اصطلاح رایج در تاریخ فلسفه، در سنت مشایی می‌اندیشند، این سؤال به ذهن می‌رسد که اصل علیت چه نقشی در شکل‌گیری نظام فکری و نظریات آنها دارد؟ آیا با حذف علیت می‌توان به تبیین عقلانی پیدایش، تغییر، حرکت و معرفت رسید؟

با بررسی آثار ارسطو و ابن‌سینا به خوبی درمی‌یابیم که علل در نظام فلسفی آنها نقش مهمی در ایجاد و تحقق اشیا در خارج و شناخت آنها دارند و به عبارت دیگر جایگاه وجودشناختی و معرفت‌شناختی علل از اهمیت به‌سزایی برخوردار است. از نظر ارسطو هر چهار قسم از علل اربعه برای تحقق و تبیین پیدایش از طریق حرکت لازم است و در قیاس و استقرا نیز نقش مهمی ایفا می‌کنند. نزد ابن‌سینا علیت نه تنها در بحث خلقت و آفرینش نقش مهمی دارد، بلکه عامل پیونددهنده تمام موجودات و خالق آنها است و باعث می‌شود که جهان از نظم به هم پیوسته و ضروری بهره‌مند شود. بنابراین علیت فقط در حرکت و از قوه به فعل رسیدن اشیا مؤثر نیست، بلکه چیزی فراتر از حرکت در پیدایش موجودات نقش دارد و علت فاعلی موجودات را از امکان ذاتی خارج کرده و آنها را واجب کرده و موجود می‌کند. علاوه بر آن علیت در شناخت موجودات از طریق حد و برهان نقش اساسی ایفا می‌کند. این دو فیلسوف مشایی با وجود آنکه به اهمیت علیت در ایجاد پدیده‌ها و شناخت جهان رسیده‌اند، اما در برخی جزئیات با هم تفاوت‌هایی دارند.

کلیدواژه‌ها: علیت، علل اربعه، ایجاد، حرکت، معرفت، ارسطو، ابن‌سینا.

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت
دانشگاه شهید بهشتی، تابستان ۹۴

Research Journal of Islamic Philosophy and
Theology of Shahid Beheshti University
کد مقاله : ۴۰۲۶

مقایسه‌ای بین وجود و ماهیت صدرایی با نومن و فنومن کانتی

محمود هدایت افزا*
شاکر لوانی**

چکیده

می‌دانیم تأثیرگذارترین فیلسوفان شرق و غرب در قرون اخیر به ترتیب ملاصدرای شیرازی و کانت فیلسوف مشهور آلمانی است، طوری که در هر حوزه، اکثر قریب به اتفاق فیلسوفان متأخر، یا در مسیر شرح یا در طریق نقد بخشی از آثار و افکار ایشان زده‌اند. هر یک از این دو فیلسوف برای خود اصول و اصطلاحات ویژه‌ای داشته‌اند که بعضی از آنها قابلیت مقایسه با یکدیگر را دارند. نوشتار پیش رو به دنبال مقایسه «وجود و ماهیت» صدرایی با «نومن و فنومن» کانتی است. در این خصوص، ابتدا سه تفسیر از هر یک از این زوج مفاهیم ارائه گردیده و سپس شباهت‌ها و تفاوت‌های آنها مورد بحث قرار گرفته است. در ضمن بیان تفسیرهای گونه‌گون از وجود و ماهیت صدرایی، به اقسام حیثیت تقییدیه توجه ویژه‌ای شده و پیرامون تفاسیر متعدد از نومن و فنومن کانتی، بر دو نگاه معرفت‌شناسانه و روان‌شناسانه تأکید رفته است.

کلیدواژه‌ها: وجود، ماهیت، ملاصدرای، حیثیت تقییدیه، نومن، فنومن، کانت، مقولات فاهمه، ذهن.

mahmudhedayatfza@yahoo.com

* دانشجوی دکتری فلسفه دانشگاه تهران
** عضو هیئت علمی دانشگاه خوارزمی

تاریخ پذیرش: ۹۴/۳/۳۱

تاریخ دریافت: ۹۳/۶/۲۳

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت
دانشگاه شهید بهشتی، تابستان ۹۴

Research Journal of Islamic Philosophy and
Theology of Shahid Beheshti University
کد مقاله : ۴۸۳۹

مبانی تأویل در مکتب ابن عربی و نظرگاه علامه طباطبایی

مسعود حاجی ربیع *

چکیده

در این مقاله مبانی تأویل در مکتب ابن عربی و نظرگاه علامه طباطبایی بررسی شده است. در عرفان، مقوله "تأویل" عنصر مؤثری در فهم قرآن و متون روایی است. آنچه در تأویل عرفانی به دست می‌آید معانی باطنی‌ای است که بدون حفظ ظواهر حجیت ندارد. نویسنده می‌کوشد تا مبانی اندیشه عارف را در مقوله تأویل به دست آورد؛ افزون بر طرح مبانی عرفانی تأویل، به طرح برخی شبهات پیرامون تأویل بپردازد و در مقام پاسخ به آنها برآید و نیز نظری تطبیقی به مبانی تأویل دارد. بدین منظور، اندیشه علامه طباطبایی را به عنوان مفسر بزرگ قرآن مد نظر قرار داده است. با این انتخاب، میان آراء عرفانی عرفا و آراء تفسیری علامه در این مسئله، تطبیق به عمل آمده و قرابت‌های فکری یک عارف و مفسر روشن شده است. هدف این مقاله، تحقیق در آراء ابن عربی و علامه طباطبایی برای به دست آوردن مبانی تأویل و تطبیق این آراء است و روش مقاله، آمیزه‌ای از نقل و تحلیل عقلی - عرفانی است.

کلیدواژه‌ها: تأویل، ظاهر، باطن، ام‌الکتاب.

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت
دانشگاه شهید بهشتی، تابستان ۹۴

Research Journal of Islamic Philosophy and
Theology of Shahid Beheshti University
کد مقاله: ۴۱۴۱

نایبوستگی جزء لایتجزی و صغار صلبه از منظر ابطال

نرگس کاظمی نیا*
علیرضا کهنسال**

چکیده

نظریه اتمی که اکنون اقبال عام یافته است، در ظاهر همانند جزء لایتجزی است و برهان اثبات هیولا نیز وابسته به ابطال جزء است. مقاله حاضر درصدد پاسخ به این پرسش‌هاست که آیا دلایل ابطال جزء، اتم‌ها را نیز فرا می‌گرفته است و آیا فلاسفه، مستقیماً نیز به ابطال نظریه اتمی پرداخته بودند و در هر دو صورت آیا قبول هیولا با پذیرش نظریه اتمی سازگار است. حاصل آن است که برهان‌های ابطال جزء مستقل هستند و با نظریه اتمی در نفی و اثبات تلازمی ندارند و فلاسفه ما در ابطال رأی دموکریت بر خطا بودند و اثبات هیولا ملازمه‌ای با رد نظریه اتمی ندارد.

کلیدواژه‌ها: نظریه اتمی، جزء لایتجزی، انفصال، هیولا، جسم.

kazemi.narges92@gmail.com
kohansal-a@um.ac.ir

* دانشجوی کارشناسی ارشد رشته فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه فردوسی مشهد
** عضو هیئت علمی رشته فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه فردوسی مشهد

تاریخ پذیرش: ۹۴/۴/۶

تاریخ دریافت: ۹۴/۲/۱۳

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت
دانشگاه شهید بهشتی، تابستان ۹۴

Research Journal of Islamic Philosophy and
Theology of Shahid Beheshti University
کد مقاله: ۴۱۴۸

فرضیه‌ای در باب علت «خطاپذیری فهم‌ها از قرآن»

روح‌الله نجفی*

چکیده

مقاله حاضر، به طرح فرضیه‌ای درباره علت امکان راهیابی خطای ناامدانه به فهم‌های صادقانه و عالمانه از قرآن می‌پردازد. بر وفق فرضیه مزبور، هر فهمی از آیات قرآن، ناگزیر بر مجموعه‌ای از مبانی و مقدمات استوار است و مقدمات فهم متن، چنان گسترده و متنوع‌اند و چنان از هرسو، امکان آشکار شدن زوایایی پنهان از فهم متن انتظار می‌رود، که امکان احصاء شدن مقدمات فهم، عملاً منتفی می‌گردد. در نتیجه هر فهمنده در مقام فهم قرآن، علاوه بر مقدماتی و مفروضاتی که نسبت به آنها آگاهی دارد، ناگزیر به برخی از مقدمات هم‌اتکا دارد که نزد وی آشکار نیستند و صحت آنها در معرض پژوهش او قرار نگرفته است. پنهان ماندن و تحقیق نشدن برخی از مقدمات فهم متن نزد فهمنده قرآن، زمینه را برای تأثیرگذاری مقدمه‌ای ناصواب و به تبع آن شکل‌گیری تفسیری خطا فراهم می‌سازد.

کلیدواژه‌ها: وجود، فهم، مقدمات فهم، تفسیر قرآن، خطاپذیری تفسیر، فرایند تفسیر.

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت

دانشگاه شهید بهشتی، تابستان ۹۴

کد مقاله: ۵۳۳۲

طرح فلسفه تاریخ برای علم در اندیشه متأخر هوسرل*

لیلا سیاوشی**

چکیده

این نوشتار بر اساس آخرین اثر هوسرل بحران علوم اروپایی و پدیده‌شناسی هوسرل بر دو مقوله اصلی تأکید می‌کند: از یک سو علم جدا شده از زندگی و فرهنگ بشر به بحران می‌انجامد و ریشه‌یابی بحران نیازمند تأمل غایت‌شناختی-تاریخی است. هوسرل با پژوهش غایت‌شناختی-تاریخی در باره معنای اولیه علم و جستجوی بداهت‌های اولیه‌ای که علم بر آن استوار شده، می‌کوشد تا راهی برای خروج از بحران بیابد. از سوی دیگر، او زیست جهان را به عنوان بنیاد و زمینه‌ای که علم بر آن استوار می‌شود معرفی می‌کند و با تشخیص تقدم زیست جهان از حیث اعتبار وجودی، سعی دارد به سرچشمه‌های شهودی علم بازگردد. زیست جهان به مثابه «بنیاد معنی» علم جدید، افق رسوب تاریخی معناها و آگاهی از آن متضمن آگاهی از تاریخ قصدی است. بنابراین در پدیده‌شناسی متأخر هوسرل، هم بر نقش تأمل تاریخی به مثابه رویکردی برای شناخت سیر تفکر و علم تأکید می‌شود و هم تاریخ همچون افق و بستر علم در نظر گرفته می‌شود. ایده اساسی این نوشتار آن است که در تدوین یک فلسفه تاریخ برای علم در چارچوب اندیشه متأخر هوسرل، مفهوم بحران نقش اصلی ایفا می‌کند. با توجه به بحران علم، هوسرل چگونه از مؤلفه تاریخ بهره می‌جوید؟ آیا هوسرل با تشخیص بحران، از مفاهیم عقل، فلسفه و علم رویگردان شده و به نسبی‌گرایی و تاریخ‌گرایی متوسل می‌شود یا همچنان به رؤیای «فلسفه به مثابه علم متقن» باور دارد و در جهت احیای عقل و بهبود علم می‌کوشد؟

کلیدواژه‌ها: بحران علم جدید، پژوهش غایت‌شناختی-تاریخی، زیست جهان.

* این مقاله در راستای طرح پژوهشی «امکان سنجی نوعی فلسفه تاریخ برای علم» در پژوهشکده مطالعات بنیادین علم و فناوری دانشگاه شهید بهشتی فراهم شده است.

lsiavashi@yahoo.com

** دانش‌آموخته دکتری فلسفه جدید و معاصر غرب، دانشگاه شهید بهشتی

AYENEH MA'REFAT

(Research Journal of Islamic Philosophy and Theology)

No. 43/ Vol. 15/ Summer 2015

Proprietor

Shahid Beheshti University
Faculty of Theology and Religious Studies

Director

Hassan Saeidi, PhD

Editor-in- chief

Mohammad Ali Sheykh, PhD

Executive Manager

Zakaria Baharnezhad, PhD

Advisory Panel

Seyyed Ali Akbar Afjei, PhD; Reza Akbarian, PhD; Mohammad Ebrahimi V., PhD; Ghorban Elmi, PhD; Mohsen Javadi, PhD; Hassan Saeidi, PhD; Manoochehr Sanei, PhD; Mohammad Ali Sheykh, PhD

Reviewers

Ahmad Asgari, PhD; Zakaria Baharnezhad, PhD; Esmail Darabkolai, PhD; Abolfazl Mahmoudi, PhD; Hossein Moghiseh, PhD; Ebrahim Noei, PhD; Abdolkarem Rashidiyan, PhD; Maryam Salem, PhD; Manoochehr Sanei, PhD; Morteza Samnon, PhD; Misam sefidkhosh, PhD; Seyyed Mohammad Esmail Seyyed Hashemi, PhD; Mohammad Ali Sheykh, PhD, Hossein Valeh, PhD; Asghar Vaezi, PhD,

Translator

Mohammad Reza Anani Sarab, PhD

Executive Editor

Forough Kazemi

Typesetter

Maryam Mirzaie

Address

*"Ayeneh Ma'refat" Office, Faculty of Theology and Religious Studies,
Shahid Beheshti University, Evin, Tehran*

Postal Code

1983969411

www.sbu.ac.ir/maaref/ayenehmarefat

E-Mail: ayenehmarefat@sbu.ac.ir

Tel.Fax :+98-21-22431785 **Tel**:+98-21-29905694

Print & Binding: *Shahid Beheshti University Printing House*

Note: *The published articles are not the view points of the Quarterly .*

Ayneh Ma'refat is available in following Web Sites in fulltext form

www.ISC.gov.ir
www.SCJ.sbu.ac.ir

Printed in :1394

The Relationship between Conventional Perceptions and Philosophical Intelligibles

Sayed Mohammad Ali Dibaji*
Zeynab Yousefzadeh **

Abstract

The theory of conventional perceptions proposed by Allameh Tabatabaie is undoubtedly related to the functions of mind and reason. The issue is that, knowing the three types of Intelligibles in the Islamic philosophy (the two kinds of philosophical intelligibles and the logical one), what kind of relation can be established between the aforementioned theory and the three intelligibles. It is also of significance to identify the different interpretations made of his theory before and after his death. Delineating the origins of the issue of intelligibles in Islamic philosophy and the causes of its realization, the present article attempts to answer the above-mentioned questions making references to the functions of practical and theoretical reason as perceived by contemporary thinkers. The conclusion is that conventional perception is the function of practical reason and was proposed as a different type of intelligible.

Key Terms: *intelligibles, practical reason, theoretical reason, Allameh Tabatabaie, conventional perceptions.*

* University of Tehran

dibaji@ut.ac.ir

** University of Tehran

z_yosefi84@yahoo.com

Ontological and Epistemological Aspects of Causality from Aristotle's and Avicenna's Perspectives

Maryam Salem*

Abstract

In dealing with the system of thought of Aristotle and Avicenna who are considered the peripatetic philosophers, the following questions are raised: What is the role of causation in the formation of their thought and opinions? Is it possible to come to a rational explanation of creation, change, movement and knowledge without recourse to causation? Studying the works of Aristotle and Avicenna, one can well understand that the causation has an important role in the creation of things and their understanding. In the other words, the causes have a major ontological and epistemological position. Aristotle's four causes are necessary for the existence and its explanation. It is rather a connecting element between all creatures and their Creator and the element which is a necessary conjunct of the ordered universe. So causation is an element which goes beyond movement. It has not only changed the agent cause from potentiality to actuality it but has also a major role in knowing things through definition and argument. These two peripatetic philosophers, in spite of their agreement on the importance of causation in creation and understanding of the world phenomena, differ in some of the details of the issue.

Key Terms: *causation, the four causes, creation, movement, knowledge, Aristotle, Avicenna.*

* Shahid Beheshti University

m-salem@sbu.ac.ir

**A Comparative Study of Molla Sadra's 'Existence' and 'Essence' and
Kant's 'Noumenon' and 'Phenomenon'**

Mahmood Hedayatafza*

Shaker Lavaii**

Abstract

It is commonly accepted that most influential philosophers of recent centuries in the east and the west are Molla Sadra-ye-Shirazi, and Kant, the renowned German philosopher, respectively. The evidence for this claim comes from the fact that, in any field, all succeeding philosophers have either made descriptive annotations or critical commentaries on their works. Each of these two philosophers have their own special principles and terminology of which some are comparable. The present article is an attempt to compare and contrast Sadra's "existence" and "essence" with Kant's "noumenon" and "phenomenon". To this end, first three interpretations of the corresponding pair of concepts are presented, followed by a discussion on their similarities and differences. In interpreting Sadra's existence and essence, special attention is paid to "aspects" and from among the numerous interpretation of Kant's noumenon and phenomenon, the psychological and epistemological interpretations are emphasized.

Key Terms: *Molla Sadra, existence, essence, aspects, Kant, noumenon, phenomenon, psychological, epistemological.*

* University of Tehran

mahmudhedayatafza@yahoo.com

** Kharazmi University

The Fundamentals of Interpretation in Ibn Arabi's School and Allameh Tabatabai's Perspective

Masoud Hajrabi*

Abstract

The present article is concerned with the fundamentals of interpretation as developed in the school of Ibn Arabi and the views expressed by Allameh Tabatabai. In mysticism, interpretation is an integral element in understanding the holy Qur'an and hadith texts. What is achieved in a mystical interpretation is the inner meaning which can be validated without recourse to the outward aspects of the text. The purpose is to identify the fundamentals of the Mystic thought in interpretation. In addition to the fundamentals of mystical interpretation, the doubts concerning interpretation are dealt with in a comparative way. For comparative purposes, we have consulted Allameh Tabatabai's perspective as a great interpreter of the holy Qur'an.

Accordingly, the mystical views of the mystics and the interpretative views of Allameh are compared and the intellectual affinities of a Mystic and an interpreter are presented. Therefore, the present article aims at investigating Ibn Arabi's views on the fundamentals of interpretation and comparing them with those of Allameh Tabatabai. The method adopted in this paper is a combination of tradition and mystical rational analysis.

Key Terms: *interpretation, outward aspects, inner meaning, Mother of the Book.*

* Shahid Beheshti University

m-hajrabi@sbu.ac.ir

Separation of the Theory of ‘Indivisible Particle’ and ‘Atomism’ form the Perspective of Refutation

Narges Kazeminia*
Alireza Kohansal**

Abstract

At the surface, atomism, which is commonly widespread nowadays, is similar to the theory of indivisible particles and the proof of prime matter depends on denial of the indivisible particle. The present paper provides answers to the following questions: Did the proof for disproving the particles refute atomism? Did the philosophers directly initiate disapproving atomism? In either case, is belief in prime matter compatible with atomism? The answer is that refutations of the indivisible particles constitute an independent element and they neither affirm nor deny atomism. So the philosophers were wrong in refuting Democritus’ theory as affirming the prime matter is not related to refuting atomism.

Key Terms: *atomism, indivisible particle, separation, prime matter, matter (body).*

* University of Ferdowsi

kazemi.narges92@gmail.com

** University of Ferdowsi

kohansal-a@um.ac.ir

Hypothesizing about the Cause of Fallibility in Understanding the Qur'an

Roohollah Najafi*

Abstract

The present paper proposes a hypothesis about the cause of error which creeps unwittingly in an honest and wise understanding of the Qur'an. According to this hypothesis, any understanding of the Quran is inevitably based on a set of principles and premises and the premises of understanding the text can not be enumerated because they are so numerous and variant and the possibility of some hidden aspects being revealed is so high that recovering of all premises is practically impossible. As a result, in interpreting the Qur'an, any interpreter may inevitably use, in addition to conscious premises, some premises which are not apparent to him as he may have failed to investigate them properly. As some of the premises for understanding the text may be left unchecked and remain hidden to the interpreter, it is possible that the incorrect premise create an incorrect interpretation.

Key Terms: *understanding the Qur'an, fallibility in interpretation, dogmatic interpretation, premises of understanding.*

* Kharazmi university

mf1981@yahoo.com

Plan of Philosophy of History for Science in Husserl's Later Thought
Leila Siyavoshi*

Abstract

The present article, consistent with Husserl's last work under the title *The Crisis of European Sciences and Transcendental Phenomenology*, highlights two main categories. On the one hand, the science as devoid of human life and culture leads to crisis. Through his identification of the roots of the crisis adopting a teleological-historical inquiry into the primal meaning of science and his search for original self-evident primacies upon which science rest, Husserl made an attempt to find a way out of this problem. On the other hand, he presents life-world as the meaning-fundament of science and strives to shift back to science's intuitional origins through the realization of the priority of life-world as the source of ontic validity. The life- world as the meaning-fundament of the modern science implies the historical sediment meanings and being conscious of these meanings involves awareness of intentional history. Accordingly, Husserl's later phenomenology puts emphasis on both the role of historical reflection as an approach for the identification of the historical route of thought and science and on history as the horizon and context of science. The main thesis of the present article is that in order to plan a philosophy of history for science in the framework of Husserl's later thought, the concept of crisis plays the major role. How does Husserl make use of history to deal with the crisis of science? Upon his realization of the crisis, does he relinquish the concepts of reason, philosophy and science and make an appeal to relativism and historicism or does he likewise believe in the dream of "philosophy as pure science" and strives to revive reason and improve science?

Key Terms: *crisis of European sciences, life-world, teleological-historical inquiry.*

* Shahid Beheshti University

lsiavashi@yahoo.com